

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / projekt spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Prioritná os:	Prioritná os 2 – Ďalšie vzdelávanie ako nástroj rozvoja LZ Prioritná os 4 – Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť BSK
Opatrenie:	2.1 Podpora ďalšieho vzdelávania 4.2 Zvyšovanie konkurencieschopnosti Bratislavského kraja prostredníctvom rozvoja terciárneho a ďalšieho vzdelávania
Prijímateľ:	Metodicko-pedagogické centrum
Názov projektu:	Profesijný a kariérový rast pedagogických zamestnancov
Kód ITMS projektu:	26140230002, 26120130002
Aktivita:	2.2 Tvorba a akreditácia programov kontinuálneho vzdelávania PZ a OZ

Program kontinuálneho vzdelávania

**Praktické uplatňovanie kreativizujúcich a aktivizujúcich metód a koncepcií v edukácii
so zacielením na rozvíjanie kooperatívnych zručností žiakov**

Ing. Henrieta Crkoňová

Metodicko-pedagogické centrum Bratislava

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

Názov vzdelávacieho programu:

Praktické uplatňovanie kreativizujúcich a aktivizujúcich metód a koncepcií v edukácii so zacielením na rozvoj kooperatívnych zručností žiakov

Zdôvodnenie vzdelávacieho programu:

Medzi primárne východiská vzdelávacieho programu patria relevantné štúdie a dokumenty:

1. *Štúdia vzdelávacích potrieb pedagogických zamestnancov škôl za rok 2010* (Valent, M. et al. *Štúdia vzdelávacích potrieb pedagogických zamestnancov škôl za rok 2010*. Bratislava : MPC. 2010.);
2. *Vzdelávacie aktivity zamerané na rozvoj kľúčových kompetencií pedagogických a odborných zamestnancov* (Laššák, V. *Vzdelávacie aktivity zamerané na rozvoj kľúčových kompetencií pedagogických a odborných zamestnancov* In *Pedagogické rozhľady*, roč. 20, 2011, č. 3. ISSN 1335-0404, s. 13 – 15 .);
3. *Pedagogicko-organizačné pokyny na školský rok 2010/2011*;
4. *Správa o stave a úrovni pedagogického riadenia, procesu a podmienok výchovy a vzdelávania v základnej škole v školskom roku 2010/2011 v SR, Správa o stave a úrovni pedagogického riadenia, procesu a podmienok výchovy a vzdelávania na gymnáziu v školskom roku 2010/2011 v SR, Správa o stave a úrovni pedagogického riadenia, procesu a podmienok výchovy a vzdelávania v strednej odbornej škole v školskom roku 2010/2011 v SR* – vydané Štátnou školskou inšpekciovou v roku 2011;
5. *Zákon o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov*;
6. *Štátny vzdelávací program*.

Vychádzajúc zo záverov *Štúdie vzdelávacích potrieb pedagogických zamestnancov škôl za rok 2010* možno konštatovať, že požiadavky pedagogických zamestnancov v rámci vzdelávacích programov sa orientujú predovšetkým na vytvorenie priaznivej pracovnej atmosféry v triede s postulátom kooperácie a vzájomnej pomoci, na moderné metódy a formy práce, nové koncepcie edukačného procesu podľa školského vzdelávacieho programu a na získanie zručností, ktoré by zvyšovali motiváciu a aktivity žiakov a rozvíjali kľúčové kompetencie žiakov.

Vo *Vzdelávacích aktivitách zameraných na rozvoj kľúčových kompetencií pedagogických a odborných zamestnancov* Ing. Vladimír Laššák, PhD., upozorňuje, že na základe spätnej väzby absolventi existujúcich vzdelávacích programov pre pedagogických zamestnancov výrazne uprednostňujú vo vzdelávaní konkrétne aktivity pred teóriou, viac prakticky orientovaných úloh a zároveň požadujú viac konkrétnych didaktických hier pre prácu so skupinami.

Pedagogicko-organizačné pokyny na školský rok 2010/2011 zdôrazňujú vzdelávacie aktivity pre pedagogických zamestnancov, ktoré sú zamerané na metódy a formy práce orientované na rozvíjanie kľúčových kompetencií žiakov. Zvýšená pozornosť sa venuje aj implementácii kooperatívnych metód edukácie a rôznym formám skupinovej práce.

V správach Štátnej školskej inšpekcie o stave a úrovni pedagogického riadenia, procesu a podmienok výchovy a vzdelávania v základnej škole, na gymnáziu a v stredných odborných školách v školskom roku 2010/2011 v SR sa uvádza, že na vyučovacích hodinách prevažne chýba žiakom priestor pre rozvíjanie tých sociálnych kompetencií, ktoré by podporovali zručnosti súvisiace s kooperáciou v skupine, zručnosti vzájomného hodnotenia práce, sebareflexie, sebakontroly. Výraznejšie absentuje využívanie tvorivých konceptov práce, ktoré by sa stali základom pre samostatné myslenie, argumentáciu, vyvodzovanie záverov a kooperatívne navrhovanie riešení.

Nízka efektívnosť metód a foriem práce na vyučovacích hodinách sa prejavuje nízkym stupňom aktivity žiakov a poklesom ich pozornosti a záujmu o preberané témy.

Tento vzdelávací program poskytuje systematický aparát inovačných metód a koncepcií edukačného procesu podporujúceho kreativitu a efektívnu súčinnosť žiakov, je osnovaný na základe princípov výchovy a vzdelávania, ktoré vyplývajú zo *zákona 245/2008 Z. z. – Zákona o výchove a vzdelávaní (školského zákona) a o zmene a doplnení niektorých zákonov*.

Štátny vzdelávací program zdôrazňuje prepojenie, vzájomnú determináciu jednotlivých kľúčových kompetencií, ktoré sú konštituované na sociokultúrnych obsahoch osobnostného rozvoja žiaka. Predstavujú nadpredmetovú platformu kreovanú na báze celkového procesu vzdelávania a sebavzdelávania. Optimálne dosiahnutie cieľov Štátneho vzdelávacieho programu nie je možné neustále prevažujúcimi informatívno-receptívnymi vyučovacími metódami, ktoré nepodporujú kritické, kreatívne či vedecké myslenie. Predkladaný vzdelávací program rozvíja profesijné štandardy učiteľov v určenej podkategórii na základe praktických inštrukcií progresívnych metód a koncepcií so širokospektrálnou využiteľnosťou v jednotlivých vzdelávacích oblastiach.

Druh kontinuálneho vzdelávania: inovačné vzdelávanie

Forma kontinuálneho vzdelávania: kombinovaná forma – 72 hodín prezenčnou formou a 38 hodín dištančnou formou

Ciele vzdelávacieho programu

Hlavný cieľ: Prehliť, rozvinúť a rozšíriť profesijné kompetencie potrebné na štandardný výkon pedagogickej činnosti v oblasti aktivizácie interpersonálnej inteligencie žiakov a zefektívňovania vyučovacieho procesu kreativizujúcimi metódami.

Špecifické ciele:

- vedieť charakterizovať dominanty tvorivo-humanistickej koncepcie edukácie a identifikovať jej výhody v porovnaní s tradičným (transmisívnym) vyučovaním,
- poznať a akceptovať jednotlivé učebné štýly podľa prevažujúcich druhov inteligencie,
- preferovať hodnoty interpersonálneho štýlu učenia sa vzhľadom na špecifické ciele vyučovacieho procesu (kognitívne, afektívne, psychomotorické),
- implementovať do vyučovacieho procesu aktivity rozvíjajúce interpersonálnu inteligenciu,
- aplikovať konkrétne postupy na zdokonaľovanie interpersonálnych, komunikatívnych zručností žiakov a na osvojenie zvláštnych foriem komunikácie a prijímania spätnej väzby,
- poznať moderné koncepcie vyučovacieho procesu, ich zásady, hlavné princípy a sociologické i psychologické aspekty,
- rešpektovať požiadavky na efektívnu realizáciu jednotlivých typov kooperatívneho vyučovania,
- analyzovať, modifikovať a zdokonaľovať techniku skupinovej práce s ohľadom na kreatívne riešenie zadaných úloh,
- implementovať konkrétne kreativizujúce i aktivizujúce metódy a ich aktualizácie; vedieť posúdiť ich vhodnosť či mieru využiteľnosti so zreteľom na rozvíjanie informačných, učebných, kognitívnych, interpersonálnych, komunikačných a personálnych kompetencií,
- prezentovať vlastné návrhy optimálneho využitia inovačných metód a koncepcií, ktoré rozvíjajú kritické, kreatívne a tvorivé, vedecké, prosociálne i prospoločenské myslenie,
- prezentovať vlastné (i modifikované) modely využitia moderných metód učenia sa, ktoré podporujú najmä: 1. produkciu písomných i ústnych komunikátov rôznej povahy; 2. účinné, kompetentné čítanie textov; 3. adekvátne vyjadrovanie postojov; 4. koncentrované a kultivované počúvanie, 5. autoreguláciu správania, 6. formovaním kvalitného hodnotového systému.

Obsah vzdelávacieho programu:

Obsah vzdelávacieho programu zameraný na praktickú implementáciu kreativizujúcich a aktivizujúcich metód a koncepcií do edukácie sa realizuje efektívnymi metódami a formami: zážitkové vzdelávanie, skupinové vzdelávanie, kooperatívne vyučovanie, tvorivé dielne, riadený rozhovor, DITOR, clustering, round robin, cinquain, Vennove diagramy, učenie formou skladania, prednáška, cvičenie, e-mailová korešpondencia. Pozostáva z 3 modulov:

MODUL 1 – Tvorivo-humanistická koncepcia edukácie.

MODUL 2 – Formovanie a využívanie kooperatívnych zručností.

MODUL 3 – Inovačné vyučovacie metódy.

Modul 1: Tvorivo-humanistická koncepcia edukácie – 18/6 – spolu 24 hodín

Témy	Forma	Časový rozsah
1.1 Aspekty a teoretické východiská tvorivo-humanistickej orientácie vyučovacieho procesu	Prezenčná 18	6
1.2 Špecifické ciele výchovy a vzdelávania, taxonómie kognitívnych, afektívnych a psychomotorických cieľov, ciele vzdelávacích oblastí a prierezových tém, vzdelávacie štandardy.		6
1.3 Kategórie kľúčových kompetencií a ich rozvoj v štátnych vzdelávacích programoch (ISCED 2, ISCED 3)		6
Výstup DČ: Písomná produkcia 2 vyučovacích aktivít v zmysle tvorivo humanistickej koncepcie na rozvoj 4 kľúčových kompetencií	dištančná	6

Modul 2: Formovanie a využívanie kooperatívnych zručností – 32/10 spolu 42 hodín

Témy	Forma	Časový rozsah
2.1 Učebné štýly podľa zmyslových preferencií - diagnostika	prezenčná	3
2.2 Učebné štýly podľa zásadných druhov inteligencie – klasifikácia a diagnostika		3
2.3 Didaktické možnosti, zásady a analýza interpersonálneho štýlu učenia sa		3
2.4 Efektívnosť pozitívnej vzájomnej závislosti		3
2.5 Techniky skupinového vzdelávania, jeho modifikácia a zdokonaľovanie		5
2.6 Aktivity rozvíjajúce interpersonálnu inteligenciu – praktická činnosť		5
2.7 Aplikácia postupov na zdokonaľovanie komunikačných zručností – praktická činnosť		4
2.8 Realizácia konkrétnych typov kooperatívneho vyučovania – praktická činnosť		6
Výstup DČ: Písomná produkcia modelu vyučovacej hodiny zameranej na rozvíjanie kooperatívnych zručností, jej realizácia a analýza didaktickej účinnosti	dištančná	10

Modul 3: Inovačné vyučovacie metódy – 22/22 spolu 44 hodín

Témy	Forma	Časový rozsah
3.1 Metakognícia a autoregulácia učenia – metakognitívna regulácia, problém transferu, vzájomné učenie, mentálne procesy a stratégie pri realizácii účinného čítania, spoločné projektovanie, mentálne procesy a stratégie pri účinnom písaní	prezenčná	3
3.2 Kritické myslenie a interaktívne prostredie v modernej škole		2
3.3 Aktivizujúce a kreativizujúce metódy učenia sa – teoretické východiská a analýza tvorivého myslenia		2
3.4 Skutočné podnety kritického myslenia a myslenie v spoločnosti		2
3.5 EUR – trojfázová stratégia myslenia a vyučovania		2
3.6 Metódy kritického myslenia – diagnostika a didaktická účinnosť		3
3.7 Metódy rozvoja kreatívneho myslenia – praktická činnosť		3
3.8 Produkcia konkrétnych aktivít založených na metódach kritického a kreatívneho myslenia – praktická činnosť		5
Výstup DC: Písomná produkcia modelu dvoch vyučovacích blokov zameraných na rozvíjanie kritického a kreatívneho myslenia, v ktorých využijete kreativizujúce a aktivizujúce metódy, ich realizácia a analýza didaktickej účinnosti	dištančná	22
Spolu		110

Profil absolventa:

Absolvent vzdelávacieho programu na základe rešpektovania dominujúcich učebných štýlov žiakov a v duchu tvorivo-humanistickej koncepcie je schopný v rámci edukačného procesu efektívne využívať konkrétne kreativizujúce i aktivizujúce metódy a ich aktualizácie; dokáže posúdiť ich vhodnosť či mieru využiteľnosti so zreteľom na rozvíjanie informačných, učebných, kognitívnych, interpersonálnych, komunikačných a personálnych kompetencií. Absolvent nadobudne spôsobilosti na účinnú realizáciu jednotlivých typov kooperatívneho vyučovania.

Rozsah vzdelávacieho programu: 110 hodín (72 hodín prezenčnou formou a 38 hodín dištančnou formou)

Trvanie vzdelávacieho programu: najviac 12 mesiacov

Bližšie určená kategória, podkategória pedagogických zamestnancov; kariérový stupeň, kariérová pozícia:

Kategória: učiteľ

Podkategória:

učiteľ pre nižšie stredné vzdelávanie (učiteľ druhého stupňa základnej školy),

učiteľ pre nižšie stredné odborné vzdelávanie, stredné odborné vzdelávanie, úplné stredné všeobecné vzdelávanie, úplné stredné odborné vzdelávanie a učiteľ pre vyššie odborné vzdelávanie (učiteľ strednej školy),

učiteľ základnej umeleckej školy,

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

učiteľ pre kontinuálne vzdelávanie.

Kariérový stupeň: samostatný pedagogický zamestnanec, pedagogický zamestnanec s prvou atestáciou, pedagogický zamestnanec s druhou atestáciou

Kariérové pozície: -

Vzdelávacia oblasť: -

Podmienky pre zaradenie uchádzačov:

Program kontinuálneho vzdelávania je určený pre kategóriu a podkategórie pedagogických zamestnancov, ktorí spĺňajú kvalifikačné predpoklady v súlade s vyhláškou MŠ SR č. 437/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov a ktorí majú absolvovaných **aspoň šesť mesiacov** pedagogickej činnosti (§ 35 ods. 10 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení zákona č. 390/2011 Z. z.). **Podmienkou zaradenia na overenie profesijných kompetencií podľa § 35 ods. 6 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení zákona č. 390/2011 Z. z. sú minimálne tri roky pedagogickej činnosti pedagogického zamestnanca.**

Spôsob prihlasovania účastníkov: písomná prihláška, doložená potvrdením riaditeľa školy, že záujemca o vzdelávanie spĺňa podmienky.

Spôsob preukázania príslušnosti k cieľovej skupine:

Riaditeľ školy alebo školského zariadenia na prihláške potvrdzuje zaradenie pedagogického zamestnanca do kariérového stupňa, kariérovej pozície, kategórie alebo podkategórie. Riaditeľovi školy alebo školského zariadenia potvrdzuje prihlášku zriaďovateľ. Ak pedagogický zamestnanec nie je v pracovnom pomere alebo riaditeľ školy nepotvrdí zaradenie pedagogického zamestnanca do kariérového stupňa, kariérovej pozície, kategórie alebo podkategórie, posúdi poskytovateľ oprávnenie na zaradenie pedagogického zamestnanca na základe príslušných dokumentov, ktoré pedagogický zamestnanec predloží poskytovateľovi.

Spôsob ukončovania a požiadavky na ukončovanie:

Inovačné vzdelávanie sa ukončuje záverečnou prezentáciou a pohovorom pred trojčlennou skúšobnou komisiou z obsahu vzdelávacieho programu.

Požiadavky na ukončenie:

1. účasť najmenej 80 % z celkového rozsahu prezenčnej formy programu kontinuálneho vzdelávania preukázaná podpisom účastníka na prezenčnej listine;
2. vypracovanie všetkých úloh z dištančnej formy vzdelávania;
3. prezentácia a pohovor pred komisiou.

Záverečná prezentácia obsahuje:

- A) model jedného vyučovacieho bloku so zameraním na rozvoj minimálne piatich kľúčových kompetencií žiaka z uvedených (kompetencie k celoživotnému učeniu sa, sociálne komunikačné kompetencie, kompetencie uplatňovať matematické myslenie a poznávanie v oblasti vedy a techniky, kompetencie v oblasti informačných a komunikačných kompetencií, kompetencie riešiť problémy, kompetencie občianske, kompetencie sociálne a občianske, kompetencie pracovné, kompetencie smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti, kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry) s využitím koncepcií a metód, ktoré podporujú aktivitu i kreativitu žiaka a rozvíjajú interpersonálnu inteligenciu, zdokonaľujú komunikačné zručnosti;

model vyučovacieho bloku je spracovaný v kompletnej štruktúre (názov tematického celku, učivo vymedzené obsahovým a výkonovým štandardom, jasne formulované ciele, ktoré sú v súlade so základnými pedagogickými dokumentmi, učebné zdroje, metódy, formy a koncepcie, scenár vyučovacieho bloku);

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

B) analýzu, vyhodnotenie tohto zrealizovaného vyučovacieho bloku a námety na jeho korekciu.

Pre účastníkov, ktorí majú záujem ukončiť vzdelávací program overením profesijných kompetencií získaných výkonom pedagogických činností alebo sebavzdelávaním, sa spôsob ukončovania podľa § 35 odst. 6 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení zákona č. 390/2011 Z. z. realizuje nasledovne:

1. vypracovanie všetkých úloh z dištančnej formy vzdelávania;
2. prezentácia a pohovor pred komisiou.

Záverečná prezentácia obsahuje:

A) model jedného vyučovacieho bloku so zameraním na rozvoj minimálne piatich kľúčových kompetencií žiaka (kompetencie k celoživotnému učeniu sa, sociálne komunikačné kompetencie, kompetencie uplatňovať matematické myslenie a poznávanie v oblasti vedy a techniky, kompetencie v oblasti informačných a komunikačných kompetencií, kompetencie riešiť problémy, kompetencie občianske, kompetencie sociálne a občianske, kompetencie pracovné, kompetencie smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti, kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry) s využitím koncepcií a metód, ktoré podporujú aktivitu i kreativitu žiaka a rozvíjajú interpersonálnu inteligenciu, zdokonaľujú komunikačné zručnosti;

model vyučovacieho bloku je spracovaný v kompletnej štruktúre (názov tematického celku, učivo vymedzené obsahovým a výkonovým štandardom, jasne formulované ciele, ktoré sú v súlade so základnými pedagogickými dokumentmi, učebné zdroje, metódy, formy a koncepcie, scenár vyučovacieho bloku);

B) analýzu, vyhodnotenie tohto zrealizovaného vyučovacieho bloku a námety na jeho korekciu.

Garant a personálne zabezpečenie:

Lektormi sú odborníci pre obsah programu kontinuálneho vzdelávania: učitelia pre kontinuálne vzdelávanie, učitelia s druhou atestáciou, vysokoškolskí učitelia.

Garant: PhDr. Maroš Dvorský, učiteľ pre kontinuálne vzdelávanie s druhou atestáciou, MPC Bratislava, RP Prešov

Garant spĺňa kvalifikačný predpoklad v zmysle § 43 ods. 3 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení zákona 390/2011 Z. z.

Finančné, materiálne zabezpečenie:

Vzdelávací program je financovaný z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov. V prípade viacdňových vzdelávacích podujatí ubytovanie a strava budú hrazené iba z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Technické a informačné zabezpečenie:

notebook s pripojením na internet, dataprojektor, interaktívna tabuľa, vizualizér, hlasovacie zariadenie, učebné zdroje (študijné texty, pracovný materiál, dištančný materiál), flipchartový papier

Návrh počtu kreditov: 25 kreditov

Za absolvovanie vzdelávacieho programu v rozsahu 110 hodín 22 kreditov a za ukončenie vzdelávania záverečnou prezentáciou a pohovorom pred trojčlennou skúšobnou komisiou 3 kredity.